

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY

Poslanecká sněmovna

2019

8. volební období

Pozměňovací návrh

**poslanců Marcely Melkové, Karla Raise, Františka Petrtýla, Heleny Válkové Taťány Malé, Františka Váchy, Jiřího Miholy, na změnu vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.
(tisk 360/0)**

Pozměňovací návrh

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1. V Části první Článku I se z novelizačního bodu 5 v §3a odst. 1 písm. b) vypouští bod 3., který zní:

„veřejnou výzkumnou instituci,“

Ostatní body se přečíslojí.

Věcné odůvodnění návrhu

Vládní návrh zákona kontrolu ze strany NKÚ u veřejných výzkumných institucí (dále také „v. v. i.“), rozšiřuje tak, že **nově má být u těchto subjektů ze strany NKÚ kontrolován soulad komerčních smluvních vztahů s platnou právní úpravou.**

Vládní návrh zákona nově mezi plně kontrolované subjekty ze strany NKÚ podřazuje také veřejné výzkumné instituce, které se svou podstatou i velmi specifickou formou své činnosti zásadně odlišují od rozpočtových či příspěvkových organizací a municipalit – ve vztahu ke kterým je návrh zákona svou náplní zjevně směřován. Na první pohled „vhodné“ rozšíření kompetencí NKÚ a záměr „nově“ kontrolovat soulad komerčních smluvních vztahů s platnou právní úpravou – tedy tzv. legalitu hospodaření v oblasti komerčních aktivit, realizovaných dotčenými subjekty v oblasti vědy a výzkumu, ve skutečnosti představuje nejen zbytečné rozšíření byrokratické zátěže v oblasti vědy, ale i významný nesystémový zásah.

Veřejné výzkumné instituce jsou nestátními subjekty, které hospodaří s vlastním majetkem (tedy nikoli s majetkem státu) a jejichž hospodaření je ze zákona vždy ověřováno auditorem.

Finanční prostředky na realizaci náplně své činnosti v oblasti výzkumu a vývoje získávají:

- z dotací, kdy nakládání s dotačními prostředky kontroluje celá řada kontrolních orgánů, včetně NKÚ,
- z komerčních smluvních vztahů.

Oblast dotačních vztahů

V. v. i., jsou v oblasti hospodaření s prostředky veřejných rozpočtů plně kontrolovány ze strany mnoha subjektů, včetně NKÚ, který má již dnes plný přístup ke všem podkladům v dané oblasti a **při nakládání v. v. i. s dotačními prostředky posuzuje:**

- jak účelnost, hospodárnost a efektivitu při nakládání s nimi,
- tak i soulad s platnou právní úpravou (tzv. legalitu), neboť kromě stávajících kontrolních pravomocí má i NKÚ již dnes plný přístup ke všem informacím z rozpočtových vztahů.

Oblast komerčních smluvních vztahů

Stavět bariéry pro spolupráci výzkumných institucí a komerčních firem je nepochybně kontraproduktivní a vůle smluvních stran vstupovat do vzájemných vztahů zabezpečuje pro hospodaření v. v. i. „mimorozpočtové zdroje“, které jsou pro rozvoj výzkumu, vývoje a poznání nezbytné. Přitom v případě mimorozpočtových vztahů je dnes významná část smluv v případě v. v. i. zveřejňována v Registru smluv. V oblasti komerčních smluv je tedy všem (včetně NKÚ), umožněno posoudit legalitu a podmínky sjednaných smluv, nebrání-li tomu významné důvody akceptované platnou právní úpravou (připouštějící zejména s ohledem na ochranu duševního vlastnictví nezveřejnění smlouvy v registru). Platí rovněž, že pokud by ze strany v. v. i. nebyla naplněna zákonná pravidla dle zákona č. 340/2015 Sb., v platném znění, pak jsou dotčené smlouvy zrušeny od počátku a pohlíželi se na ně, jako by nikdy nebyly sjednány.

Legalita komerčních smluvních vztahů realizovaných v oblasti výzkumu je již dnes nepochybně naprosto dostatečně řešena platnou právní úpravou. Případné vady smluv jsou tak řešeny standardním způsobem a naprostá většina z nich dokonce již dnes podléhá zveřejnění dle zákona o registru smluv.

Posuzování účelnosti, hospodárnosti a efektivity komerčních smluvních vztahů realizovaných v oblasti výzkumu je nesporně zásadně odlišné od hospodaření a rozpočtových organizací či municipalit. Komerční smluvní vztahy realizované v oblasti vědy, výzkumu a poznání jsou uzavírány zpravidla se soukromoprávními korporacemi. Jejich specifika jsou tak značná, že NKÚ prostřednictvím svých kontrolních mechanismů směřovaných k legalitě a efektivnosti rozpočtového hospodaření není schopen objektivně posuzovat zpravidla velmi složité smluvní vztahy v oblasti duševního vlastnictví. Důvodem je skutečnost, že zhodnocení vztahů v oblasti výzkumu je velmi specifické, bývá často záležitostí mnoha let a vyžaduje podrobné analýzy všech souvztažností, které se nepochybně vymykají standardním kontrolním mechanismům určeným pro oblast nakládání s prostředky dotací.

Existuje proto důvodná obava, že záměr rozšířit kompetence NKÚ i na hodnocení věcné náplně komerčních smluvních vztahů nepřinese komukoli objektivní prospěch, ale dokonce by mohl záměr obou smluvních stran poškodit, nebo dokonce obchodního partnera od uzavření smlouvy s v. v. i. odradit. Pro smlouvy uzavřené v dané oblasti je charakteristické, že obsahují zpravidla obchodní tajemství, podrobné popisy předmětů chráněných duševním vlastnictvím a také přísně střežené know-how . Pokud by byl obchodní partner povinen takovéto smlouvy předkládat ke kontrole NKU, hrozilo by reálné nebezpečí ztráty jeho zájmu o spolupráci v dané oblasti vědy a výzkumu. Smluvní spolupráce s významnými obchodními partnery je rovněž mnohdy obtížně nahraditelná a nesrovnatelná s běžnými vztahy rozpočtových a příspěvkových organizací či municipalit.

Vyznačení navrhovaných změn (změny vyznačeny tučně kurzívou)

- 1. V Části první Článku I se z novelizačního bodu 5 se v §3a odst. 1 písm. b) vypouští bod 3., který zní:**

„veřejnou výzkumnou instituci,“

Ostatní body se přečísľují.

§ 3a

(1) Hospodařením s dalšími veřejnými prostředky se pro účely tohoto zákona rozumí hospodaření

a) kraje a obce s rozšířenou působností,

b) jiné právnické osoby, jde-li o

1. státní podnik, státní fond, státní příspěvkovou organizaci, národní podnik nebo státní organizaci Správa železniční dopravní cesty,

2. zdravotní pojišťovnu,

~~3. veřejnou výzkumnou instituci,~~

~~4. 3.~~ dobrovolný svazek obcí,

~~5. 4.~~ příspěvkovou organizaci zřízenou územním samosprávným celkem uvedeným v písmeni a) nebo dobrovolným svazkem obcí,

~~6. 5.~~ regionální radu regionu soudržnosti,

~~7. 6.~~ Českou televizi,

~~8. 7.~~ Český rozhlas,

~~9. 8.~~ veřejnou vysokou školu,

~~10. 9.~~ školskou právnickou osobu zřízenou Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jménem státu, územním samosprávným celkem uvedeným v písmeni a) nebo dobrovolným svazkem obcí,

~~11. 10.~~ Českou národní banku,

c) s prostředky Evropské unie nebo s jinými prostředky ze zahraničí poskytnutými státu na základě mezinárodní smlouvy.

V Praze dne 26.4. 2019

Marcela Melková v.r.